

Brusel 13. listopadu 2025
(OR. en)

15410/25
ADD 2

CULT 128	EMPL 514
AUDIO 111	GENDER 200
CULT HERIT 25	DIGIT 240
EDUC 445	TOUR 23
JEUN 236	MI 907
COMPET 1161	ENV 1222
SAN 743	PROCIV 148
DISINFO 100	RECH 501
RELEX 1475	NDICI 10
FREMP 333	FIN 1352
AG 181	

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	13. listopadu 2025
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2025) 786 final
Předmět:	Návrh společného prohlášení „Evropa pro kulturu – kultura pro Evropu“

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2025) 786 final.

Příloha: COM(2025) 786 final

V Bruselu dne 12.11.2025
COM(2025) 786 final

Návrh společného prohlášení
„Evropa pro kulturu – kultura pro Evropu“

Návrh společného prohlášení

„Evropa pro kulturu – kultura pro Evropu“

Preambule

Vzhledem k těmto důvodům:

A. Evropa je kontinentem s nezměrným bohatstvím umění, kultury, kreativity, kulturního dědictví a dějin. Kulturní rozmanitost a živost Evropy, které jsou podpořeny vynikajícími umělci a profesionály, jsou základem hodnot a identity EU, podporují evropský pocit sounáležitosti a sdílené evropské identity a posilují demokracii.

B. Kulturní a kreativní odvětví a průmysly jsou dynamickými hospodářskými odvětvími. Představují strategický zdroj pro konkurenceschopnost a soudržnost Evropy, neboť vytvářejí hospodářský růst a pozitivní vedlejší účinky napříč odvětvími a územími, vytvářejí kvalifikovaná pracovní místa a podporují tvůrčí a inovační náskok EU.

C. Kultura a kulturní dědictví jsou jádrem základních hodnot, na nichž je EU založena – na úctě k lidské důstojnosti, svobodě, demokracii, rovnosti, právním státu a dodržování lidských práv (článek 2 Smlouvy o EU) – a ztělesňují heslo „Jednotná v rozmanitosti“. Hlavním cílem EU v oblasti kultury je respektovat a podporovat její bohatou kulturní a jazykovou rozmanitost; dbát na zachování a rozvoj evropského kulturního dědictví a povzbuzovat spolupráci mezi členskými státy (článek 3 Smlouvy o EU, článek 167 Smlouvy o fungování EU).

D. Kultura a kulturní dědictví vytvářejí prostor pro představu žádoucí budoucnosti a mají zásadní význam pro evropský způsob života. Poskytují platformu pro veřejný dialog, sjednocují komunity, obohacují životy, přinášejí soudržnost naší společnosti a jsou důležitým prostředkem vnější činnosti EU. EU může využít své kulturní bohatství k budování odolnosti, podpoře míru a demokracie a inspirování inovativních řešení, která přispívají k udržitelnému rozvoji.

E. Kultura je pro EU strategickým zdrojem, který jí pomáhá čelit naléhavým problémům dneška, jako jsou geopolitické a geoekonomické napětí, globální oteplování a zhoršování životního prostředí, sociální a ekonomické nerovnosti, rychlé technologické změny, demografické změny a krize v oblasti duševního zdraví. Kulturní a tvůrčí odvětví a průmysly se zároveň potýkají s vlastními problémy, které vyžadují cílenou podporu a rozhodná opatření.

F. Tato deklarace vyjadřuje dlouhodobou strategickou vizi, jejímž cílem je postavit kulturu do centra evropské identity, zdůraznit význam kultury pro jednotlivce, společenství a EU a posílit kulturní práva a zásady.

G. Toto prohlášení uznává podpůrnou úlohu EU v oblasti kultury a potvrzuje sdílené politické závazky a odpovědnost Evropského parlamentu, Rady Evropské unie a Evropské komise – v rámci jejich příslušných pravomocí a v plném souladu s právem EU – na základě hlavních směrů stanovených v Kulturním kompasu Komise pro Evropu 2025.

Společné prohlášení Evropa pro kulturu – kultura pro Evropu

0. Naším cílem je podporovat a prosazovat kulturu jako zdroj evropské jednoty, demokracie, excelence a konkurenceschopnosti, které jsou pro kulturu i přínosem. A proto se zavazujeme:

- posilovat roli Evropské unie jako světové kulturní velmoci a živého centra kreativity, kde může každý svobodně tvořit a věnovat se kultuře; roli, která podporuje kulturní práva, posiluje postavení občanů a pracovníků v kreativním odvětví,
- zajistit, aby kultura zůstala hnací silou socioekonomické a územní struktury Evropy, a uznat její vnitřní, společenskou, občanskou a hospodářskou hodnotu a její transformační potenciál,
- podporovat opatření za účelem posílení, rozvoje, inovací a globální konkurenceschopnosti,
- uznávat roli kultury jako veřejného statku, který přispívá k odolnosti a udržitelnému růstu EU.

V souladu s těmito závazky a čtyřmi klíčovými směry Kulturního kompasu pro Evropu se hlásíme k následujícím zásadám kulturní politiky v Evropě.

1. **Svoboda uměleckého projevu** a svoboda tvorby jsou základem kultury a hrají nezastupitelnou roli při podpoře demokratických společností a prosazování evropských hodnot.

Zavazujeme se:

- zachovávat svobodu uměleckého projevu a dodržování hodnot EU jako základního kamene demokracie a základních práv v Evropské unii,
- chránit umělce a kulturní pracovníky před cenzurou, zastrahováním a nepřiměřenými zásahy,
- bránit nezávislost kulturních institucí.

2. **Kulturní a jazyková rozmanitost** jsou základními hodnotami, na nichž je EU založena. Zavazujeme se:

- podporovat, oslavovat a zachovávat bohatou kulturní a jazykovou rozmanitost Evropské unie a její kulturní suverenitu,
- podporovat veškerou rozmanitost kulturního obsahu vytvořeného v Evropě, zejména online, a využívat nové technologie k zajištění viditelnosti a možnosti nalezení tohoto obsahu.

3. **Přístup ke kultuře** je základním pilířem demokratické a inkluzivní společnosti. Zavazujeme se:

- zlepšovat přístup ke kultuře a kulturnímu dědictví pro všechny, zejména pro mladší generace, a jejich účast na nich, jejich využívání a užitek z nich,
- věnovat zvláštní pozornost kulturním právům osob se zdravotním postižením, marginalizovaných a znevýhodněných skupin a lidí žijících ve venkovských, odlehklých nebo nedostatečně obsluhovaných oblastech – včetně oblastí ohrožených vyliďňováním nebo čelících socioekonomickým problémům,
- posilovat a zlepšovat kulturní infrastrukturu v celé Evropě s důrazem na řešení socioekonomických a územních rozdílů.

4. Každý má právo na **spravedlivé, poctivé, zdravé a bezpečné pracovní podmínky**, včetně umělců a kulturních pracovníků, kteří jsou jádrem našich kulturních a kreativních odvětví a průmyslů. Zavazujeme se:

- podporovat spravedlivé odměňování, odpovídající sociální ochranu a přístup k rozvoji dovedností pro všechny umělce a kulturní pracovníky, jakož i jejich práva na kolektivní vyjednávání, a podporovat jejich zdraví a bezpečnost při práci, včetně jejich duševního zdraví,
- podporovat rovnost žen a mužů v kultuře a kulturním dědictví a chránit práva umělců a kulturních pracovníků se zdravotním postižením.

5. **Mladí lidé** mají zásadní význam pro utváření budoucnosti Evropy a jejího rozmanitého kulturního prostředí. Zavazujeme se:

- podporovat zastoupení a účast mladých lidí ve strukturách řízení kultury, aby měli silnější hlas v rozhodovacích procesech, které se jich týkají,
- podporovat mladé a začínající umělce a oceňovat jejich přínos evropské kultuře a dědictví.

6. Součinnost mezi **kulturou, uměním a vzděláváním** je zásadní pro rozvoj a prosperitu budoucí společnosti. Zavazujeme se:

- podporovat umělecké vzdělávání pro všechny ve formálním, neformálním a informálním vzdělávání, včetně celoživotního učení,
- podporovat přístup STEAM (přírodní vědy, technologie, inženýrství, umění a matematika) a interdisciplinární a transdisciplinární synergie mezi kulturou, uměním, vědou a technologiemi.

7. Kulturní angažovanost má prokazatelně pozitivní dopad na **zdraví a kvalitu života** jednotlivců i komunit. Zavazujeme se:

- podporovat – prostřednictvím našich politik – pozitivní účinky kultury a účasti na kulturním dění na zdraví a kvalitu života,
- sdílet osvědčené postupy a inovativní přístupy napříč odvětvími.

8. Používání, vývoj a řízení systémů **umělé inteligence** by mělo podporovat lidskou tvořivost prostřednictvím spravedlivého přístupu zaměřeného na člověka a založeného na jeho právech. Mělo by: respektovat kulturní práva, přístupnost, inkluzivitu a kulturní rozmanitost; rozvíjet a podporovat možnost nalezení obsahu na evropské, vnitrostátní a místní úrovni; podporovat konkurenceschopnost; čelit digitálním rozdílům a podporovat digitální začlenění. Zavazujeme se:

- podporovat lidskou tvorbu a evropskou kulturní a jazykovou digitální suverenitu a řešit etická rizika předsudků a kulturní homogenizace,
- chránit práva duševního vlastnictví řešením dopadů umělé inteligence na odměňování tvůrců a zároveň podporovat inovace,
- sledovat a zmírňovat dopady umělé inteligence na pracovní místa a podporovat kulturní a kreativní odvětví a průmysly při přizpůsobování se technologickým změnám a získávání digitálních dovedností,
- podporovat využívání umělé inteligence jako nástroje na podporu kulturních a kreativních pracovníků a umožnit kulturním a kreativním odvětvím a průmyslům využít příležitosti, které tyto technologie nabízejí.

9. **Kulturní dědictví** spojuje naši minulost s naší budoucností. Je symbolem jednoty v rozmanitosti a základním kamenem naší identity, demokracie a odolnosti. Zavazujeme se:

- chránit, uchovávat a propagovat bohaté evropské přírodní a kulturní dědictví – hmotné i nehmotné – a zároveň využívat digitální technologie k podpoře jeho zachování, zpřístupnění a inovování,

- zlepšovat informovanost, výzkum a budování kapacit a využívání a interoperabilitu databází a digitálních technologií s cílem čelit hrozbě nezákonného obchodu s kulturními statky a další související trestné činnosti a zároveň podporovat mezinárodní spolupráci mezi všemi příslušnými odborníky, jako jsou odborníci na kulturní dědictví, pracovníci donucovacích orgánů nebo celní správy,
- podporovat mezigenerační výměnu s cílem zajistit přenos kulturního dědictví a znalostí ze starších generací na mladší.

10. Kultura a kulturní dědictví podporují **regionální a územní rozvoj, odolnost, sociální soudržnost a sblížení** mezi evropskými regiony. Je třeba je chránit i v krizových situacích, včetně ochrany před takovými riziky, jako jsou dopady změny klimatu. Zavazujeme se:

- využívat potenciál kultury a kulturního dědictví v součinnosti s dalšími oblastmi při zvyšování atraktivity všech území a řešení územních problémů, včetně boje proti demografickému poklesu, zejména v okrajových, venkovských, odlehlých a nedostatečně obsluhovaných oblastech, a to i v nejbližších regionech EU,
- podporovat udržitelný kulturní cestovní ruch, který respektuje kulturní dědictví, krajinu a komunitní zvyklosti a přispívá k regionálnímu a místnímu rozvoji,
- posilovat spolupráci v oblasti krizové připravenosti a začlenění kultury a kulturního dědictví do plánování bezpečnosti a krizové připravenosti, krizového řízení a řízení rizik, rekonstrukce po krizi a procesů obnovy a budování míru.

11. Kultura, včetně kulturního dědictví, má zásadní význam pro **posun směrem k environmentální udržitelnosti**, neboť utváří hodnoty, chování a postupy, které jsou základem environmentálně odpovědného rozvoje. Zavazujeme se:

- zdůrazňovat význam kultury v politické reakci na ekologické výzvy podporou architektury, designu, ochrany kulturního dědictví a správy krajiny, které usilují o kvalitu, inovaci, začlenění a excelenci, a také podporou zavádění praktických nástrojů ekologizace a umožněním kulturním a památkovým činitelům vést a měnit narativy ve spolupráci s komunitami.

12. Naplňování ambicí tohoto prohlášení a plné využití průřezových dopadů kultury znamená podporovat kulturu ve vnitřních a vnějších politikách EU, investovat do kulturních a kreativních odvětví a průmyslů a sledovat pokrok. Zavazujeme se:

- podporovat **trvalé účelové financování** kulturních a kreativních odvětví a průmyslů a podporovat inovativní a alternativní způsoby financování na všech úrovních správy,
- **začleňovat kulturu do příslušných strategií, politik** a opatření a odpovídajících nástrojů financování,
- udržovat úzký **dialog s příslušnými zúčastněnými stranami**,
- prosazovat toto prohlášení ve **vztazích EU s mezinárodními organizacemi a partnerskými zeměmi** – v rámci příslušných rolí a pravomocí signatářů – a založit naše partnerství na hodnotách reciprocity a dlouhodobé angažovanosti,
- podporovat iniciativy zaměřené na zlepšení dostupnosti spolehlivých a srovnatelných údajů o kultuře, které podpoří rozvoj kulturních politik založených na faktech,
- přezkoumat pokrok v oblastech, na které se vztahuje toto prohlášení.
